

Livsmedelsförsörjningsstrategi för Södertälje kommun

Hållbarhet i normalläge

Beredskap för krisläge

Koppling till odlingsstrategi och utbyggnadsstrategi

Etapp 1: sept-dec 2018

Etapp 2: 2019

Helena Nordlund, projektledare

Etapp 1

Frågeställningar och problembild

Identifiera kommunens ansvar

Definiera strategins innehåll

Alla människor behöver mat

- **Vatten**, som bas för alla drycker
- **Baslivsmedel** för att få tillräckligt med kalorier protein, fett, kolhydrater
- **En varierad kost** för att behålla hälsan vitaminer, mineraler, spårämnen, fibrer
- **Salt och socker**, som smaksättning och konserveringsmedel

Frågeställningar mat

- Var och av vem produceras maten?
- Vilka insatsmedel behövs?
- Med vad och hur långt transporteras livsmedlen och insatsmedlen?
- Var, hur och av vem förädlas maten? (kvarnar, slakterier, mejerier, konserveringsanläggningar mm)
- Hur och var lagras den? (torrlagring, kylagring, fryslagring, konserver)
- Hur och var tillagas den? (offentliga kök, restauranger, cateringkök, privata hem)

Frågeställningar sammanhang

- Vad innebär vårt läge i Stockholmsregionen med stor befolkning och liten livsmedelsproduktion ?
- Vad har befolkningsökningen och utbyggnaden i vår kommun och i regionen för betydelse?
- Hur bygga upp samarbeten mellan kommuner och beredskap att hjälpa eller få hjälp av andra?
- Vilken potential har Mälardalen med bra odlingsförhållanden, men idag ensidig inriktning?

Kommunens ansvar (ska, bör, kan)

I normalläge:

- Användning av mark och vatten (plan o bygglagen, miljöbalken)
- VA-försörjning
- Offentliga måltider till förskola, skola, omsorgsboenden, äldrevard
- Engagera frivilliga resursgrupper, FRG, och frivilliga fr civila organisationer för att skapa beredskap.

I krisläge (civil kris med störda samhällsfunktioner):

- Samordningsansvar, internt och privat/offentligt
- Information till medborgarna
- Upprätthålla samhällsviktig verksamhet

I beredskapsläge (beslutas av regeringen vid militär konflikt):

- Understödja försvarsmakten
- Ta hand om civilbefolkning

Krisledningsansvar

Samordningsansvar (lagen om extraordinära händelser) följer geografiskt **områdesansvar**

- Kommun – kommunal nivå
- Länsstyrelse – regional nivå
- MSB – nationell nivå

Kommunal Krisledningsnämnd aktiveras vid civil kris.

Tar då över alla andra nämnders ansvar.

Den säger *Vad*.

Krisledningsorganisationen säger *Hur*.

Vad händer om...

Energi

- Elförsörjningen bryts eller inte räcker
- Drivmedel saknas

Kommunikation o betalning

- Teletrafik o internet inte fungerar
- Betalningssystemen slutar fungera

Transport o distribution

- Vattendistributionen inte fungerar
- Väg- och järnvägsnätet inte är framkomligt
- Importen skärs av

Vad händer om...

Ekosystemtjänster

- Torka och vattenbrist eller översvämningar drabbar oss
- Extrem värme eller kyla under långa perioder
- Stormar eller andra extrema vädersituationer kommer.

Smitta o föroreningar

- Giftutsläpp/radioaktivt utsläpp eller nedfall berör kommunen
- En pandemi drabbar kommunens invånare

Fyra olika krisrisker

- El och drivmedel saknas
- Tele/internet fungerar inte
- Ingen tillförsel av livsmedel utifrån
- Lokal livsmedelsproduktion blir obrukbar

Hållbara koncept i normalläge förebygger kriser

Offentlig måltidsverksamhet

Hållbara menykoncept

En enhet i kommunen

Samlastningscentral med lager

Primärproduktion

Ekologiskt jordbruk

Balans mellan djur och jordareal

Fritidsodling ger kunskap

Östersjövänlig Mat

Diet for a Green Planet

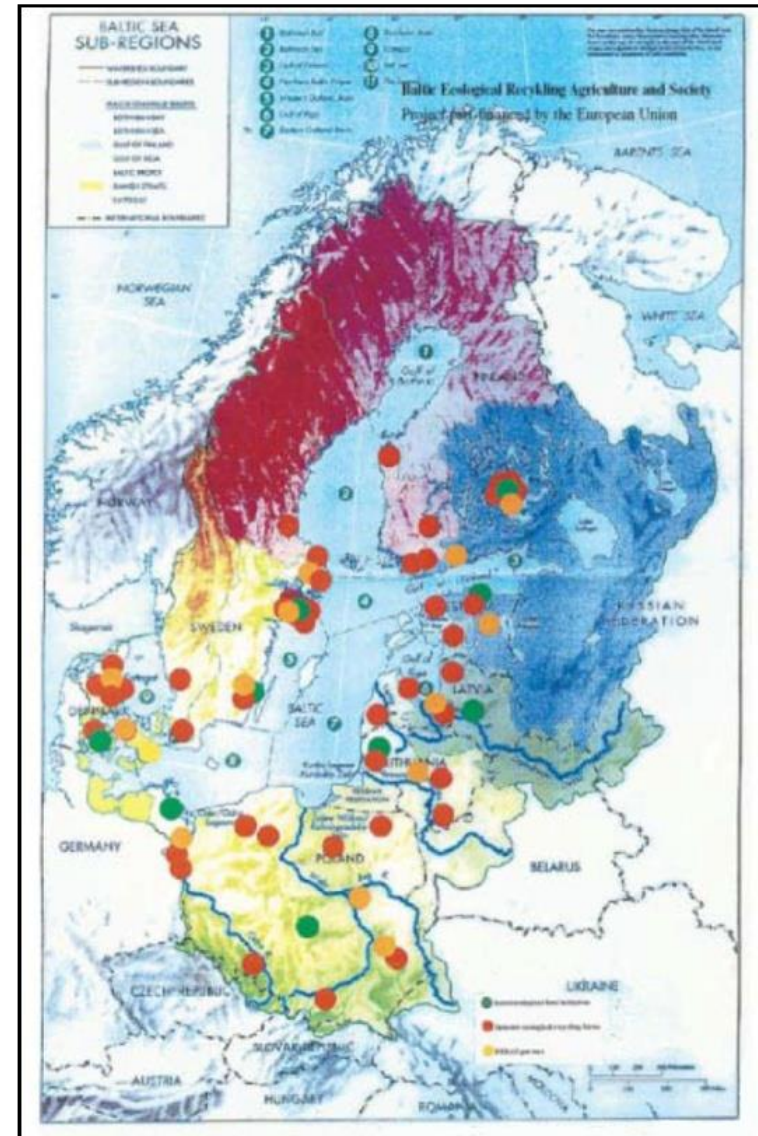
Ett koncept framtaget inom BERAS Implementation i samarbete med Kostenheten, Södertälje kommun.

BERAS Pilot Study 2003-2006

- Pilot studies from 48 farms in the Baltic Sea Region.
- Ecological recycling agriculture (ERA) to reduce nutrient input to the Baltic Sea.

BERAS Implementation 2010-2013

- Creating Sustainable Food Societies involving three levels.

Diet for a Green Planet

- God och hälsosam mat.
- Ekologiskt odlad, helst från kretsloppsjordbruk.
- Mindre kött, mer grönsaker, baljväxter och fullkorn.
- Lokalt producerat i säsong.
- Minskat svinn.

Kostenheten bildas - processen

- 2001 – **Politiskt beslut** att använda matinköp som ett verktyg i miljöarbetet
- 2004 – **Organisering av måltidverksamhet** med gemensam ledning och upphandling
Ny kostchef anställs.
- 2006 – **Kostpolicy och investeringar** i kompletta tillagningskök påbörjas.
- 2010 – **Kostpolicyn klubbas** och implementering av matkonceptet startas.
Menybeslut decentraliseras

Offentliga köken ger beredskap

Måltidverksamhet i egen regi i kommunen

Tydlig centraliserad ledning för kostenheten

Centrala upphandlingsavtal med leverantörer för alla måltidsenheter

Kompleta tillagningskök på nästan alla 90 enheter

Kontroll över fysisk utrustning

Kockar och personal som är vana att:

- göra menyer,
- laga mat från grunden,
- ta tillvara överbliven mat,
- improvisera när något oplanerat händer.

Gäster som är vana att

äta säsong varierad mat på lokala råvaror.

